

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
turizma i sporta

Izvešće o provedbi Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine, za 2023. godinu

Naziv nositelja izrade: Ministarstvo turizma i sporta

Zagreb, srpanj 2024.

Sadržaj

Uvod.....	1
Izvešće o provedbi strateških ciljeva	3
1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam.....	3
1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti.....	3
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	6
2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti.....	6
3. Konkurentan i inovativan turizam	8
3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti.....	8
4. Otporan turizam	12
4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti.....	12
Zaključak.....	14

Uvod

Na temelju članka 11. stavka 2. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17. i 151/22.) Hrvatski sabor je na sjednici 16. prosinca 2022. godine usvojio Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. godine¹ („Narodne novine“, br. 2/2023., dalje u tekstu Strategija).

Strategija je ključni dokument za strateško planiranje turizma u Republici Hrvatskoj. U kontekstu razvojnih potreba i potencijala Strategijom su utvrđeni strateški ciljevi koji doprinose održivom turizmu i ukupnom gospodarskom i društvenom razvoju Hrvatske te unapređenju uvjeta života i rada njenih stanovnika, i to kako slijedi:

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam,
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
3. Konkurentan i inovativan turizam,
4. Otporan turizam.

Prema podacima Turističkog barometra UN Turizma² Republika Hrvatska se u 2023. godini popela s 32. na 25. mjesto po prihodima od međunarodnog turizma. Prema podacima Hrvatske narodne banke za 2023. godinu, prihodi od stranih turista iznosili su 14,6 milijardi eura što predstavlja rast od 11,4% u odnosu na isto razdoblje 2022. godine, odnosno prihodovano je 1,49 milijardi eura više.

Također, 2023. godina je bila uspješna i po broju dolazaka i noćenja turista. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Republici Hrvatskoj je u 2023. godini ostvareno 19,5 milijuna dolazaka i 92,4 milijuna noćenja turista, što je za 9.7% više dolazaka turista i za 2.6% više noćenja u odnosu na 2022. godinu. U odnosu na rekordnu 2019. bilo je 0.4% manje dolazaka, ali za 1.2% više noćenja turista.

Domaći turisti ostvarili su 7.6 % više dolazaka i 4.7% više noćenja, dok su strani turisti ostvarili 10% više dolazaka i 2.4% više noćenja 2023. godine nego 2022. godine.

U prošloj je godini najviše noćenja ostvareno u Istri (28,1 milijun noćenja, što je 1,6 % više noćenja u odnosu na 2022.), a slijede Splitsko-dalmatinska županija (17,8 milijuna noćenja) te Primorsko-goranska županija (15,6 milijuna noćenja), gdje je u obje županije ostvareno više noćenja u odnosu na 2022. godinu.

---

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2023_01_2_18.html

² [https://www.unwto.org/un-tourism-world-tourism-barometer-data#:~:text=International%20tourism%20reached%2097%25%20of,the%20first%20quarter%20of%202024&text=pre%2Dpandemic%20levels-.International%20arrivals%20\(overnight%20visitors\)%20reached%2097%25%20of%202019%20levels,recovery%20of%20pre%2Dpandemic%20numbers.](https://www.unwto.org/un-tourism-world-tourism-barometer-data#:~:text=International%20tourism%20reached%2097%25%20of,the%20first%20quarter%20of%202024&text=pre%2Dpandemic%20levels-.International%20arrivals%20(overnight%20visitors)%20reached%2097%25%20of%202019%20levels,recovery%20of%20pre%2Dpandemic%20numbers.)

Porast u noćenjima bilježe još i Zadarska županija s 15,2 milijuna realiziranih noćenja, Dubrovačko-neretvanska s 8,6 milijuna realiziranih noćenja te Ličko-senjska županija s 3,4 milijuna realiziranih noćenja. Pritom je u Gradu Zagrebu lani ostvareno 2,5 milijuna noćenja, što predstavlja rast od gotovo 13% u donosu na 2022. godinu, dok je na ostatku kontinenta lani ukupno ostvareno više od 2,6 milijuna noćenja, što također predstavlja rast od 13% više noćenja u odnosu na 2022. godinu. Gledano prema destinacijama, najviše je noćenja u prošloj godini ostvareno u Rovinju, Dubrovniku, Poreču, Splitu te Umagu.

U Republici Hrvatskoj je u 2023. godine prosječna stopa turističkog intenziteta bila 30 stalnih postelja na 100 stanovnika te 2.386 noćenja turista na 100 stanovnika.

Tijekom 2023. godine završeni su reformski procesi kojima je osiguran sveobuhvatan i učinkovit organizacijski i pravni okvir za upravljanje razvojem održivog turizma. Temeljem Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine, u okviru reforme, izrađen je i u kolovozu 2023. godine usvojen Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine³, srednjoročni akt strateškog planiranja koji sadržava operacionalizaciju prioriternih područja kroz konkretne mjere. U IV. kvartalu 2023. godine donesen je Zakon o turizmu⁴ („Narodne novine“, br. 156/23.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024. godine. Cilj Zakona o turizmu („Narodne novine“, br. 156/23.) je stvaranje okvira za upravljanje razvojem turizma na temelju podataka i egzaktnih izračuna, u pogledu očuvanja resursa i prostora, osiguranja zadovoljstva i kvalitete života stanovništva u turističkim destinacijama, kao i osiguranju konkurentnosti hrvatskog turizma na globalnom tržištu.

Dio reforme sustava upravljanja razvojem turizma su i razvoj sustava satelitskih računa održivosti turizma Republike Hrvatske, čiji je metodološki okvir⁵ objavljen u prosincu 2023. godine kao i dodjela bespovratnih sredstava kroz tri investicije u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (u daljnjem tekstu: NPOO)⁶ za zelenu i digitalnu tranziciju javne i privatne turističke infrastrukture te za jačanje ljudskih potencijala za održivi turizam. Vrijednost provedenih javnih poziva u okviru NPOO iznosi 289,3 milijuna eura, od toga za javni sektor 123,4 milijuna eura, a za privatni 165,9 milijuna eura. Ukupno je kroz EU sredstva i državni proračun osigurano oko 1,3 milijarde eura do 2030. za financiranje projekata koji doprinose razvoju održivog turizma.

Slijedom navedenog, Republika Hrvatska ima ispunjene sve preduvjete za uspješno upravljanje razvojem turizma.

---

³https://mint.gov.hr/UserDocsImages//2023_dokumenti//Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf

⁴https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_12_156_2382.html

⁵https://mint.gov.hr/UserDocsImages//2023_dokumenti//231220_usp_met-satelit.pdf

⁶https://mint.gov.hr/UserDocsImages/NPOO/Plan_OiO_turizam_srpanj2021.pdf

Izvešće o provedbi strateških ciljeva

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam

1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti

Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost, godina podatka
Udio ostvarenog BDV-a djelatnosti I ⁷ u Kontinentalnoj Hrvatskoj (Sjeverna Hrvatska, Grad Zagreb i Slavonija – bez Jadranske Hrvatske) u ukupno ostvarenom BDV-u u Republici Hrvatskoj, DZS	28,3 %	37,4 %	29,6% (2021.)
Udio prihoda od turizma u 1., 2. i 4. kvartalu u ukupnim prihodima od turizma, HNB	37,1 %	44,2 %	35,4% (2022.)

U prvoj godini provođenja Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine, rezultati mjerenja napretka u provedbi strateškog cilja usmjerenog na cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam, uzimaju u obzir zadnje raspoložive pokazatelje koji su dostupni, a to su podaci iz 2021. i 2022. godine. S obzirom kako je to razdoblje bilo pod jakim utjecajem krize uzrokovane pandemijom COVID-19, zaključujemo kako se isti rezultati moraju uzeti s određenom dozom opreza.

Iako je ključni izazov hrvatskog turizma vremenska i prostorna neujednačenost turističke aktivnosti te sezonalnost poslovanja, u 2021. godini je vidljiv blagi porast ostvarene bruto dodane vrijednosti u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u Kontinentalnoj Hrvatskoj, s obzirom da su domaći turisti putovali više u svojoj bližoj okolini, birali manje posjećena mjesta i izbjegavali gužve tipične za najrazvijenije turističke destinacije.

S druge strane, udio prihoda od turizma u 1., 2. i 4. kvartalu u ukupnim prihodima od turizma je pokazatelj koji ukazuje na smanjenje sezonalnosti. Tijekom 2022. godine, prihodi izvan glavnog dijela turističke godine su manji za 1,6% zbog aktivnih mjera donesenih za sprečavanje pandemije koje su bile na snazi sve do travnja 2022. godine. Međutim, mjere pomoći gospodarstvu uslijed epidemije koronavirusa, koje je Vlada Republike Hrvatske donijela, između ostaloga, i za očuvanje

⁷ Djelatnost I – u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti 2007. – NKD 2007. odnosi se na djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

radnih mjesta, kao i posebnih mjera predviđenih za sektor turizma, sigurno su doprinijele zadržavanju turističkih rezultata odnosno jačanju otpornosti sektora turizma.

Kako bi doprinijeli razvoju uravnoteženijeg i uključivog turizma kroz turističke proizvode više dodane vrijednosti, Ministarstvo turizma i sporta (dalje u tekstu: MINTS) je u 2023. godini temeljem Javnog poziva za Program potpora Konkurentnost turističkog gospodarstva dodijelilo potpore male vrijednosti u ukupnom iznosu od 2,57 mil. EUR iz sredstava državnog proračuna za 221 projekt. Programom se potiče zelena i digitalna tranzicija mikro, malih i srednjih poduzetnika u turizmu kroz razvoj održivih turističkih proizvoda, unapređenje procesa pružanja ugostiteljskih i/ili turističkih usluga kako bi isti bili prihvatljivi za okoliš i temeljeni na načelima kružnog gospodarstva uz povećanje energetske učinkovitosti te kroz digitalizaciju.

S ciljem ostvarivanja cjelogodišnjeg i regionalno uravnoteženog turizma provodile su se marketinške aktivnosti usmjerene na repozicioniranje Republike Hrvatske na turističkim tržištima kao visokokvalitetne destinacije cjelogodišnjeg i autentičnog održivog turizma, a za čiju provedbu MINTS i Hrvatska turistička zajednica svake godine sklapaju ugovor o sufinanciranju turističke promidžbe Republike Hrvatske.

Kako bi se doprinijelo stvaranju boljih uvjeta života i rada, MINTS je u suradnji s poslovnim bankama, definirao platni instrument „Hrvatska turistička kartica“, čime je građanima omogućeno povoljnije korištenje usluga smještaja i konzumacije hrane i pića u ugostiteljskim objektima, usluga putničkih agencija i turoperatora, paket aranžmana, boravka u objektima privatnih iznajmljivača te najam brodova, a sve kako bi se podigla razina turističke aktivnosti.

MINTS je prepoznao planinarstvo kao dio aktivnog (rekreativnog) turizma koji doprinosi konkurentnosti i razvoju turističkih destinacija, kao i poticanju razvoja održivog, otpornog, cjelogodišnjeg i regionalno uravnoteženijeg turizma te je s Hrvatskim planinarskim savezom (u daljnjem tekstu: HPS) 2022. godine sklopio Sporazum o dugoročnoj suradnji na razvoju i uređenju planinarske infrastrukture u funkciji turizma. U okviru Sporazuma financira se razvoj i uređenje planinarske infrastrukture u funkciji turizma te obnova, uređenje i opremanje postojećih prirodnih penjalista, a isti se provodio i tijekom 2023. godine.

Za prioritetno područje razvoja posebnih oblika turizma i strukturirani razvoj proizvoda, MINTS i Ministarstvo zdravstva tijekom 2023. godine radili su na daljnjem razvoju zdravstvenog turizma kroz izradu niza pravilnika, koji su doneseni početkom 2024. godine. Također, izrađena je i Knjiga standarda zdravstvenog turizma sa smjernicama poslovne i digitalne implementacije i primjene s ciljem postizanja prepoznatljivog, originalnog, komunikativnog i suvremenog vizualnog identiteta zdravstvenog turizma Republike Hrvatske.

U listopadu 2022. godine MINTS je objavio Poziv „Regionalna diversifikacija i specijalizacija hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti“ u okviru provedbe NPOO investicije C1.6.R1-I1, ukupne vrijednosti 123,4 milijuna EUR. Ulaganja će biti usmjerena na prilagodbu, odnosno zelenu i digitalnu tranziciju postojeće javne turističke

infrastrukture u područjima s najvišim indeksom turističke razvijenosti, s ciljem povećanja njezine kvalitete, smanjenja utjecaja na okoliš te održivog upravljanja destinacijom i smanjenja prekomjernog turizma. Nakon zatvaranja Poziva u ožujku 2023. godine, započela je evaluacija projekata i postupak dodjele bespovratnih sredstava. Provedba projekata trajat će do sredine 2025. godine.

Učinci provedbe brojnih aktivnosti usmjerenih na ostvarenje strateških ciljeva Strategije za razdoblja izvan glavne turističke sezone kao i za razvoj područja manje turističke razvijenosti tek će se osjetiti u idućem razdoblju u smislu pozitivnog djelovanja na ostvarenje planiranih stopa rasta definiranih pokazatelja.

2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu

2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti

Pokazatelj učinka	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost, godina podatka
Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) – okolišna održivost	25	≤ 15. mjesta	26 (2024.)
Emisije CO ₂ u zrak prema NACE (revizija II) aktivnostima u turizmu	46196 t	27717 t	47423 t (2022.)

Prema posljednjim dostupnim podacima Svjetskog gospodarskog foruma za Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) iz 2024. godine, a vezano uz područje okolišne održivosti, Republika Hrvatska⁸ se nalazi na 26. mjestu, što predstavlja određeni izazov s obzirom da su instrumenti i mjere politike definirane Strategijom tek u začetku svoje primjene, a neki još u razvoju.

U cilju ostvarivanja ciljeva iz Agende 2030, ciljeva iz Europskog zelenog plana i Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine predviđeno je osnaživanje zakonskog okvira u sektoru turizma, slijedom čega je tijekom 2023. godine donesen prvi hrvatski Zakon o turizmu („Narodne novine“ br. 156/23.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024. Temeljem spomenutog Zakona, tijekom 2023. godine izrađivali su se Uredba o poticanju ulaganja u turizmu te pet pravilnika: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, Pravilnik o načinu unošenja i pristupa podacima integriranog informacijskog sustava turizma, Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom i Pravilnik o praćenju učinka potpora u turizmu, čime će se unaprijediti provedba i postizanje ciljeva zacrtanih predmetnom Strategijom, do 2030. godine. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 28. ožujka 2024. donijela Uredbu o poticanju ulaganja u turizmu (Narodne novine 39/2024) dok su pravilnici u finalnoj fazi izrade.

⁸ <https://www.weforum.org/publications/travel-and-tourism-development-index-2021/explore-the-data/>

Turizam je na globalnoj razini odgovoran za udio od 8% ukupnih svjetskih emisija CO₂. U Republici Hrvatskoj, prema posljednje dostupnim podacima iz 2022. godine, emisije CO₂ u zrak prema NACE (rev. 2) aktivnosti u turizmu (sektor I) iznosile su iznosile 47.423,44 t CO₂, što je u odnosu na 2019. godinu povećanje za 1,32 t CO₂. S ciljem smanjenja štetnih emisija, u okviru NPOO-a, predviđeno je sufinanciranje nisko-ugljičnih infrastrukturnih projekata koji će se realizirati u narednom razdoblju i doprinijeti smanjenju štetnih emisija CO₂ u zrak. Neizravan doprinos smanjenju emisija iz turističkog sektora, koji se planira postići u kratkoročnom razdoblju, očekuje se i od provedbe radionica „Jačanje otpornosti turizma na klimatske promjene“. MINTS je od 2022. godine do danas proveo ukupno 8 radionica, od čega 5 u 2023. godini, na kojima je educirano ukupno 532 turističkih djelatnika, vlasnika i menadžera u turizmu, djelatnika turističkih zajednica, javnih ustanova za zaštitu prirode, projekatnata svih struka, učenika i studenata, uključujući i zainteresiranu javnost.

Dodatno, s ciljem smanjenja opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu, Hrvatska turistička zajednica je s MINTS-om krajem 2022. godine sklopila Sporazum o međusobnoj suradnji u okviru Projekta poticanja održivog razvoja turizma „Hrvatska prirodno tvoja – Croatia naturally yours“. Nastavno na sklopljeni Sporazum, HTZ provodi aktivnosti sadnje dodatnih sadnica stabala u destinacijama za kompenzaciju emisija automobilskih turističkih posjeta Republici Hrvatskoj. Pored aktivnosti sadnje dodatnih sadnica stabala, u okviru projekta „Hrvatska prirodno tvoja – Croatia naturally yours“, provode se i ostale aktivnosti promocije održivog razvoja turističkih destinacija te primjene načela zelene i digitalne tranzicije.

3. Konkurentan i inovativan turizam

3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti

Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost, godina podatka
Ukupni indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF)	42	≤ 35. mjesta	46 (2024.)
Prihod po stranom noćenju u odnosu na prosjek EU	57%	67 %	podaci nisu dostupni
Bruto dodana vrijednost po zaposlenome u djelatnosti i u odnosu na prosjek EU	81,8 %	100% (Dostignuti prosjek EU)	set podataka ukinut od 21/07/2023

Prema posljednjim raspoloživim podacima Svjetskog gospodarskog foruma za Ukupni indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) iz 2024. godine, Hrvatska je trenutno na 46. mjestu. Za pokazatelj Prihod po stranom noćenju u odnosu na prosjek EU, koji je kompozitni pokazatelj, još uvijek nema dostupnih podataka nakon postavljanja početne vrijednosti iz 2019. godine, dok je za pokazatelj Bruto dodana vrijednost po zaposlenome u djelatnosti i u odnosu na prosjek EU, set podataka službeno ukinut od srpnja 2023. godine.

Ciljana vrijednost pokazatelja Ukupni indeks razvoja putovanja i turizma, temelji se na kontinuiranom poboljšanju upravljanja turističkim razvojem u ostvarenju održivog, otpornog i globalno konkurentnog turizma Republike Hrvatske za čije unaprjeđenje su osigurana sredstva u okviru NPOO-a. Uz učinke koji će proizaći iz provedbe reforme turizma ka modelu održivog upravljanja razvojem turizma, u narednom razdoblju može se očekivati i ostvarivanje bolje pozicije Republike Hrvatske na ljestvici Svjetskog gospodarskog foruma za Ukupni indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF).

Tome u prilog sigurno idu i podaci Turističkog barometra UN Turizma, gdje se Hrvatska u 2023. godini popela s 32. na 25. mjesto po prihodima od međunarodnog turizma.

MINTS je nastavio s provedbom brojnih aktivnosti započelih i prije samog donošenja Strategije, a kojima doprinosi ostvarenju strateškog cilja konkurentnog i inovativnog turizma poticanjem ulaganja u ljudske potencijale i tržište rada, unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta, osiguranje poticajnog poslovnog okruženja te poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma.

S ciljem poticanja i promoviranja zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstva provodi se program stipendiranja kojim se motiviraju mladi i dodatno potiče interes učenika i studenata, ali i poslodavaca u turizmu za zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstva te osigurava kvalitetno umrežavanje obrazovnih ustanova i poslodavaca.

Javni poziv poticanja obrazovanja u ugostiteljstvu i turizmu u školskoj godini 2023/24. „STIPENDIJE“ objavljen je u listopadu 2023. godine temeljem kojeg je stipendirano 280 stipendista.

Financiranje aktivnosti jačanja ljudskih potencijala u turizmu kroz Program poticanja obrazovanja i obuke kadrova u ugostiteljstvu i turizmu kojim se animiraju mladi za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu, utječe na intenziviranje suradnje između obrazovnog i privatnog sektora kroz stipendije, potiče stručno usavršavanje nastavnog kadra i uključivanje učenika u aktivnosti promocije zanimanja. Jačanje strukovnih udruga kao predstavnika privatnog sektora u turizmu i partnera javnom sektoru u provedbi mjera, dodatno doprinosi jačanju konkurentnosti turističkog proizvoda Republike Hrvatske na svjetskom turističkom tržištu.

MINTS je financirao programe i projekte udruga namijenjene stručnom usavršavanju i cjeloživotnom obrazovanju u turizmu te one na temu pristupačnog turizma, čija provedba završava u lipnju 2024. godine.

S ciljem jačanja kompetencija učenika srednjih strukovnih, umjetničkih i mješovitih škola i razvijanja svijesti o mogućnostima razvoja karijere u turizmu, kroz program „Promocija zanimanja“ MINTS je u 2023. godini financirao 14 projekata srednjih strukovnih, umjetničkih i mješovitih škola za potrebe turizma.

MINTS je, u suradnji s pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom, održao pet regionalnih radionica i završnu konferenciju na temu pristupačnog turizma. Snimke i prezentacije objavljene su kao edukativni materijal na mrežnim stranicama MINTS-a.

Nakon provedene sveobuhvatne analize potreba, u okviru NPOO investicija, započet je postupak pripreme javne nabave usluga izrade i provedbe programa obrazovanja. Predviđena je izrada obrazovnih programa i materijala za e-učenje za najmanje deset područja (edukacija za specifične

poslove u turizmu, vještine za zelenu tranziciju, upravljačke vještine vođenja poslovanja u turizmu i sl.). Na edukaciju i rad u turizmu će se posebno poticati lokalno stanovništvo, a osobito ranjive skupine. To podrazumijeva i poticanje razvoja skupa vještina kako bi se ljude osposobilo da osmišljavaju i stvaraju proizvode i usluge te njima upravljaju na ekološki održiv način, ali i kako bi se poslodavcima osigurala potrebna kvalificirana radna snaga. Novim obrazovnim programima i obrazovanjem pridonijet će se rješavanju pitanja manjka kvalitetne radne snage, kao i lakšem zapošljavanju. Time će se ojačati ekonomska i socijalna otpornost te otpornost na krizu.

U okviru provedbe NPOO-a MINTS je u listopadu 2022. godine objavio Poziv „Jačanje održivosti te poticanje zelene i digitalne tranzicije poduzetnika u sektoru turizma“, ukupne vrijednosti 165,9 milijuna EUR. Predmet Poziva je poticanje ulaganja više dodane vrijednosti poduzetnika koja će doprinijeti razvoju održivog turizma uz pomoć zelene i digitalne tranzicije te poticanje oporavka i otpornosti poduzetnika u cijelom lancu vrijednosti turizma. Poziv je bio otvoren do ožujka 2023. godine, nakon čega je započela evaluacija projekata i dodjela bespovratnih sredstava te su do kraja 2023. godine donesene Odluke o financiranju, a projekti će se provoditi do sredine 2025. godine.

Financiranjem iz Europskog socijalnog fonda u programskog razdoblju 2014.-2020. provedena su dva poziva:

1. „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva“ sa 6 projekata ukupne vrijednosti 51,5 milijuna EUR. Projektne aktivnosti provodile su se od lipnja 2020. godine do kraja 2023. godine te su bile usmjerene na organizacijsku uspostavu centara, razvoj obrazovnih programa, poticanje povezivanja poslodavaca s centrima te jačanje znanja i vještina učenika, učenje temeljeno na radu kao i poticanje cjeloživotnog obrazovanja nezaposlenima, zaposlenicima u turističkom sektoru i svima zainteresiranim koji se žele zaposliti u turizmu. U obrazovne aktivnosti je od početka provedbe do kraja 2023. godine bio uključen 10.001 polaznik (1285 sudionika s tercijskim obrazovanjem, 4071 sudionik s predtercijskim obrazovanjem, 3543 učenika, 1102 nastavnika), od toga je u 2023. godini obrazovne aktivnosti pohađao ukupno 3871 polaznik (435 sudionika s tercijskim obrazovanjem, 1677 sudionika s predtercijskim obrazovanjem, 1479 učenika, 280 nastavnika).

2. „Poboljšanje pristupa ranjivih skupina tržištu rada u sektoru turizma i ugostiteljstva II“, sa 14 projekata ukupne vrijednosti 3,6 milijuna EUR. Projektne aktivnosti unaprjeđenja stručnih i andragoških znanja stručnjaka u sektoru turizma i ugostiteljstva za rad s osobama s invaliditetom te osposobljavanja osoba s invaliditetom provodile su se do kraja 2023. godine. Ukupan broj osoba s invaliditetom koje su prošle program osposobljavanja za rad u turizmu u periodu od početka do kraja razdoblja provedbe projekata iznosi 881, dok ostvarena vrijednost pokazatelja samo za 2023. godinu iznosi 711. Uz osobe s invaliditetom, sudionici u obrazovnim aktivnostima bili su i stručnjaci iz sektora koji su osposobljavani za rad s ranjivim skupinama. Ukupno je u provedbi

projektnih aktivnosti sudjelovalo 93 stručnjaka iz sektora turizma, dok je u 2023. godini broj stručnjaka iznosio 65.

Provedena vrednovanja djelotvornosti, učinkovitosti i učinka Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali u razdoblju 2014. – 2020. godine, ukazuju kako će uspostavljeni regionalni centri kompetentnosti imati značajan lokalni, regionalni i nacionalni učinak kako na samu motivaciju učenika da odabiru karijere u području strukovnog obrazovanja, tako i na odgojno-obrazovne ishode i adekvatnost odgovora na potrebe na tržištu rada. Također, potrebno je ulagati u vještine korisnika, posebno jer rad s najranjivijim skupinama zahtijeva vještine i iskustvo. Treba snažno promicati razvoj praktičnih vještina i prakticirati razmjenu iskustava stručnog osoblja organizacija i institucija koje pružaju aktivacijske usluge.

Kako bi se unaprijedile i potaknule investicijske aktivnosti više dodane vrijednosti u turizmu, Zakonom o turizmu definirao se sektorski specifičan sustav poticanja ulaganja u turizmu te zaštita i valorizacija resursne osnove.

U cilju dodatnog smanjenja administrativnog opterećenja poduzetnika kroz projekt „Hrvatski digitalni turizam – e-Turizam“, do kraja 2023. godine razvijeno je i uspostavljeno osam elektroničkih javnih usluga. Navedene usluge su kroz digitalizaciju i optimizaciju rezultirale poboljšanjem komunikacije između građana i javne uprave u turizmu skraćivanjem vremena potrebnog za obradu zahtjeva građana, smanjenjem troškova pružanja javnih e-usluga te smanjenjem pogrešaka i povećanom transparentnošću javne uprave u turizmu pružanjem ažurnih turističkih informacija prema građanima u sektoru turizma.

4. Otporan turizam

4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja uspješnosti

Pokazatelj učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost, godina podatka
Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) – Prioritizacija putovanja i turizma	43	≤ 35. mjesta	38 (2024.)
Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) – Pokretači potražnje	46	≤ 35. mjesta	49 (2024.)
Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) – Zaštita i sigurnost	23	≤ 15. mjesta	21 (2024.)

Prema najnovijim podacima Svjetskog gospodarskog foruma iz 2024. godine, Hrvatska je ostvarila napredak u Indeksu razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF). Iako je podindeks Pokretači potražnje pokazao mali pad, podindeks Prioritizacija putovanja i turizma i podindeks Zaštita i sigurnost pokazao je značajan napredak. Ovi rezultati ukazuju na uspješnost napora Hrvatske u unapređenju svojih turističkih i sigurnosnih standarda.

Napredak u podindeksu Prioritizacija putovanja i turizma zasigurno će biti prepoznat s obzirom na provedenu reformu turizma i unapređenje zakonodavnog okvira. Novim Zakonom o turizmu uređuje se sustav turizma, upravljanje razvojem turizma u smjeru održivosti, osiguravanje održivosti, sektorski specifičan sustav poticanja ulaganja u turizmu, zaštita i valorizacija resursne osnove te ostala pitanja od značaja za turizam. Daljnjom provedbom reforme, uspostavom sustava učinkovitog planiranja i upravljanja te jačanjem uloge turističkih zajednica kao destinacijske menadžment organizacije (DMO), očekuje se i napredak u podindeksu Pokretači potražnje.

Istim Zakonom, turističke zajednice su dobile značajnu ulogu i važnost u samom sustavu turizma, unaprijeđenju sustava upravljanja kvalitetom, kao i u sustavu izvještavanja te pristupa turističkim podacima, kao i izradi strategije pametnog i održivog turizma na razini destinacija.

Preduvjet za donošenje kvalitetnih javnih politika, ali i strateškog planiranja na razini destinacije, svakako je prikupljanje podataka. U tu svrhu MINTS od 2021. godine provodi projekt „Uspostava Sustava satelitskih računa održivog turizma Republike Hrvatske (dalje u tekstu: SAT-ROT RH)“, u okviru kojeg je do ožujka 2024. godine uspostavljen Metodološki okvir uspostave SAT-ROT-RH na nacionalnoj, regionalnoj i destinacijskoj razini. Za destinacijsku razinu izrađena je lista osnovnih te specifičnih pokazatelja. Razvijene destinacije (ITR⁹ 1 i 2) će pokazatelje ugraditi u procese praćenja održivosti turizma. U tu svrhu će, na osnovi Zakona o turizmu („Narodne novine“, br. 156/23.) biti doneseni pravilnici koji će pobliže definirati zadaće dionika lokalne zajednice te procese i procedure praćenja i podrške održivosti, kao i unaprijediti položaj i kompetencije turističkih zajednica. Također, SAT-ROT RH osigurava međunarodnu usporedivost, a očekuje se povezivanje SAT-ROT RH s integriranim informacijskim sustavom turizma, kako bi se osigurao kontinuitet praćenja održivosti turizma kroz stalno prikupljanje relevantnih podataka kroz registre MINTS-a.

Kako bi se razvoj hrvatskog turizma mogao prilagoditi brzim promjenama trendova i potreba, MINTS kontinuirano sudjeluje i uključen je u međunarodne inicijative i projekte EU te surađuje s drugim EU članicama radi podizanja svijesti, razmjene iskustava i najboljih praksi te informacija za jačanje uključivog, otpornog i inovativnog razvoja turizma u Republici Hrvatskoj i EU.

U pogledu podindeksa Zaštite i sigurnosti, sigurnost je jedna od prioritarnih komparativnih prednosti turističkih destinacija, a postiže se povećanjem sigurnosnog aspekta stranih turista za vrijeme boravka u Republici Hrvatskoj. S time u vezi, MINTS potiče pozicioniranje Republike Hrvatske kao sigurne turističke destinacije te je sufinancirao aktivnosti HGSS-a kroz projekt „Program unapređenja sigurnosti i zaštite i spašavanja turista na prostorima izvan gradova i javnih prometnica“.

MINTS je također sudjelovao u projektu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske „Sigurna turistička destinacija“ kroz sufinanciranje troškova smještaja i prehrane policijskih službenika drugih država za vrijeme njihovog boravka u Republici Hrvatskoj te provedbi aktivnosti i organizaciji događaja vezanih uz Projekt.

MINTS je sufinancirao i troškove osiguranja dodatnih timova medicinske pomoći (turističke ambulante) u destinacijama koje bilježe znatni porast broja turista, a ne raspolažu jačim medicinskim ustanovama za kvalitetno pružanje medicinskih usluga turistima.

---

⁹ Indeks turističke razvijenosti

Zaključak

Izješće o provedbi Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine pruža sveobuhvatan pregled postignuća tijekom 2023. godine.

Iako je u 2023. godini globalno okruženje suočeno s visokom inflacijom, manjkom radne snage, poremećajima u lancima opskrbe nakon pandemije bolesti COVID-19, ruskom ratnom agresijom na Ukrajinu, povećanjem kamatnih stopa te porastom troškova energije, turistički sektor u cijelom svijetu pokazao je napredak, a tome je pridonijela i Republika Hrvatska sa svojim turističkim rezultatima.

Temeljem podataka Turističkog barometra UN Turizma, ukupni izvozni prihodi od međunarodnog turizma, uključujući prihode i putnički prijevoz, dosegнули su 1,7 trilijuna USD u 2023. godini, oko 96% od razine prije pandemije u realnim vrijednostima (tj. isključujući inflaciju). Izravni BDP turizma u 2023. godini oporavio se na razinu prije pandemije, dosegnuvši procijenjenih 3,3 trilijuna USD, što je ekvivalentno 3% globalnog BDP-a.

Kako se najavljuje iz UN Turizma, turisti će u 2024. godini još više tražiti vrijednost za novac i putovati bliže domu. Održive prakse i prilagodljivost također imaju sve veću ulogu u izboru, a nedostatak osoblja turističkim poduzećima i dalje je kritičan i teško se nositi s velikom potražnjom.

Republika Hrvatska je spremna za te izazove te je već i globalno prepoznata kao predvodnik u razvoju održivog turizma, što je potvrđeno na prošlogodišnjem Forumu na visokoj razini za održivi razvoj u UN-u u New Yorku. Republika Hrvatska je za sada jedina zemlja sa Zakonom o turizmu koji propisuje alate za održivo upravljanje destinacijama na temelju podataka.

Sveobuhvatna reforma upravljanja razvojem turizma rezultirala je da je čitav turistički sektor fokusiran na održivost, povećanje kvalitete te cjelogodišnju turističku ponudu. Rezultati iz prvog kvartala 2024. godine, koji ukazuju na 16% više dolazaka i 15% više noćenja u odnosu na isto razdoblje prošle godine, ukazuju na ostvarenje strateškog cilja da Republika Hrvatska postane cjelogodišnja destinacija. Također, Republika Hrvatska se u 2023. godini popela s 32. na 25. mjesto po prihodima od međunarodnog turizma.

Rekordan iznos bespovratnih sredstva za sektor turizma osiguran kroz pozive u okviru kojih su se tijekom 2023. godine odabrali projekti za zelenu i digitalnu tranziciju privatnih poduzetnika te razvoj turističke infrastrukture, u 2024. i 2025. godini pokrenut će niz investicija za otpornost poduzetnika u cijelom lancu vrijednosti turizma te za razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti u zdravstvenom, aktivnom i kulturnom turizmu.

Poboljšanje kvalitete ljudskih potencijala u sektoru radi unaprjeđenja kvalitete usluga, povećanja produktivnosti i zapošljivosti, motiviranje mladih za obrazovanje u turizmu, socijalno uključivanje

osoba s invaliditetom te sveobuhvatno jačanje kapaciteta za održivi razvoj turizma i dalje će se nastaviti poticati kroz mjere i aktivnosti MINTS-a za kako bi se osigurao konkurentan i inovativan turizam u Republici Hrvatskoj.

Reformski procesi se i dalje nastavljaju pa je tako Zakonom o turizmu propisano donošenje provedbenih propisa tijekom 2024. godine, kojima će se detaljnije urediti provođenje zakona, a predstoji i razvoj i nadogradnja novih IT sustava za pametno upravljanje u turizmu, kao i daljnja ulaganja u zaštitu i sigurnost kako bismo osigurali otpornost turizma.

Usprkos izazovima, Republika Hrvatska je postavila čvrste temelje za dugoročni održivi razvoj turizma kroz sveobuhvatne reforme i strateške inicijative. Kontinuirano ulaganje u zelenu i digitalnu tranziciju, jačanje ljudskih potencijala, unaprjeđenje kvalitete turističke ponude te zaštita okoliša i prirodnih resursa, osiguravaju da hrvatski turizam postane otporniji, konkurentniji i održiviji.

Slijedom svega navedenog, može se zaključiti kako je provedba Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine u 2023. godini bila uspješna, te se prema trenutno dostupnim pokazateljima učinaka, očekuje daljnji rast pozitivnog trenda u narednom razdoblju.

Prilog 1. Predložak za izradu godišnjeg izvješća o provedbi strategije/ višesektorske strategije